کوردانیا خوە بربوو و ژ کوردان رە گۆتبوو هۆن بەری هەر تشتی کوردن،
رابن سەر خوە، دەولەتەکە کوردی چێکن و بندەستیا ملەتێن دن مەکن.

ئازیزان، هەرەکۆل(١٩٤١)، «کلاسیکێن مە ـ ئان شاعر و ئەدیبێن مە ئێن کەڤن»،
هاوار، هژم: ٣٣

لێ بەلێ مرۆڤ نقتەیێ داتینە داویا تێبینی، تەکستێ بنێ رەسم و گرافیکان،
هەگەر کۆ تەکست بێژەیەکە تەنێ ژی بە.

١١٦) مرۆڤ نقتەیێ داتینە پاشیا کۆمەکەکا فەرمانکەر یا نەرم.

پشتی کۆ تە پرتووکا من خوەند، وێ ل من ڤەگەرینە.
کا خێرا خوە قەدەحەک شەراب ژ من رە داگرە.

١١٧) مرۆڤ نقتەیێ داتینە پاشیا کۆمەکەکا پرسێ یا ئەندیرەک.

خفشێ گۆت ما ئەو دکارە وی ستریێ ب کەزیا وێ ڤە مایی ژێ بکە.
کۆژمەلی پرسی کا کەرەم دێ کەنگێ خوەندنا خوە خەلاس بکە.
باهۆز دبێژە ما وی نەدکاری خوە ل وی بگرە.

١١٨) مرۆڤ نقتەیێ داتینە پاشیا پرسەکا رەتۆریک.
ما چما ئەم د دو رۆژان دە مەم و زینێ نەخوینن.

ما قەی نالین دێ د پارلامەنتۆیا سوێدێ دە ژی پشتگریا کوردان نەکە.

د نێڤ و پاشیا کورتەکان دە

١١٩) دڤێت مرۆڤ نقتەیێ داینە نێڤ و داویا کورتەکێن وەکی *hw.d., y,d.,* *y.w.v, w.n, w.v* و کورتەکێن وەکی ڤان. لێ بەلێ مرۆڤ نقتەیێ دانانە نێڤبەر و پاشیا ناڤێن کورتکری: *PDK(ne P.D.K yan PDK.),* *.PKK(ne P.K.K yan PKK.*

د نێڤبەرا هنەک رەقەمان دە

١٢٠) مرۆڤ نقتەیێ داتینە نێڤبەرا رەقەمێن ساعەت، دەقیقە و ثانیەیان دە.

جڤین ساعەت *15.45*ـ ێ ب خوەندنا ناڤان دەست پێ دکە.

دەمێ سەرکەتنا خوە *2.24.08* بوو.(دو ساعەت چل و پێنج دەقیقە و هەشت ثانیە)

شانەک١

ژ بۆ کەرتێن ثانیەیێ مرۆڤ بهنۆکێ ب کار تینە: *5.09,5* (پێنج دەقیقە نەهـ ثانیە و پێنج ثالیثە).

شانەک٢

د تاریخێن برەقەم دە، شوونا نقتەیێ د نێڤبەرا رەقەمان دە (*25.9.1994*)،

چێتره كۆ مرۆڤ 1994 25/9 بنڤیسه یان ژی یا هێژ چێتر 25ـ ێ ئیلۆنا 1994ـ ێ یه.

شانەک۳

مرۆڤ نقتەیێ ژ بۆ ژمارناڤێن رێزێ ب کار تینه: سواریێ .25 درەنگ ما. هلبژێرێ .89 دەنگێ خوه نەدا ت کەسێ.

۱۲۱) مرۆڤ نقتەیێ داتینه پشت رەقەما سەرنڤیس و بەشان. هەگەر مرۆڤ ژ بۆ سەرنڤیس و بەشان ل شوونا رەقەمان تیپان ب کار بینه دڤێت مرۆڤ کەڤانەکا راستێ داینه پشت تیپێ.

۱. رەوشا ئابۆری ل ئەورۆپایێ
۲. رەوشا ئابۆری ل رۆژهلاتا نێڤێ
أ) رەوشا ئابۆری ل ئەورۆپایێ
ب) رەوشا ئابۆری ل رۆژهلاتا نێڤێ
أ ـ رەوشا ئابۆری ل ئەورۆپایێ
ب ـ رەوشا ئابۆری ل رۆژهلاتا نێڤێ

هەردو نموونەیێن پاشییێ ب خێزکا ئاخافتنێ هاتنه نیشان کرن. هەتا ژ مرۆڤی بێت مرۆڤ ڤێ مەتۆدێ ب کار نەینه چێتره، ژ بەر ئەو بیرا بەرسڤ و دیالۆگێ تینه بیرا مرۆڤی.

١٢٢) گاڤا کۆ مرۆڤ د تەکستێ دە رەفەرەنسەکێ بدە رەقەمێن سەرنڤیس و بەشان هنگێ دڤێت مرۆڤ نقتەیێ دانەینە پشت رەقەمان.

بناسێن سەرنەکەفتنێ ئەڤن:

١. پێشمەرگەیێن برچی.

٢. سیلەحێن خراب.

٣. سەرمایا گەلەک دژوار.

بناسێن سەرەکە ١ و ٢ نە.

«جەغرافیا ژ مە رە تشتێن روویێ ئەردی و یێن ئەزمانان ددە زانین. مرۆڤ ب چەند ئاوا دکارە هینی جەغرافیایێ ببە:

١ـ ب دیتنا هن برێن ئەردێ، ب چاڤێن خوە. ژ بۆنا ڤێ یەکێ ژی دڤێت مرۆڤ بکەڤە دنیایێ و تێ دە بگەرە.

٢ـ ب خوەندنا کتێب و سەیاحەتنامەیێن کۆ مرۆڤێن گەریایی نڤیساندنە.

٣ـ ب خوەندنا کتێبێن جەغرافیایێ یێن کۆ ژ بۆ زارۆکێن دبستانێ هاتنە نڤیساندن؛ وەک کتێبا کۆ د دەستێن مە دە یە و ئەم ئیرۆ تێ دە دخوینن.»

ئاوایێ ١ و ٢ ژ یێ ٢ چێتر مرۆڤی هینی جۆگرافیایێ دکە.

باڤێ جەمشید(١٩٤٣)، «رەشبەلەک ـ٣ـ ژ ئەتا جەمشید رە»، رۆناهی، هژم: ١٧، رووپ: ١٠

١٢٣) دڤێت مرۆڤ نقتەیێ وەکی نیشاندەکا دەهێکێ ب کار نەینە.

سێ نقته (...)

١٢٤) سێ نقتەیێن ل پەی ئێک دیار دکن کۆ بێژە یان کۆمەکەک خەلاس نەبوویە یان ژی نە هاتیە نڤیساندن.

ئەو وەکی... مەتە سایاران، وی گەلەک ئانیە سەرێ شرنەخیان. (یانی: ئەو کیرکوژنبابێ مەتە سایاران.)
— هەی من فیل و فەنگەنۆز... تە، عەمەری ب نەرماهی ژ خفشێ رە گۆت.
(یانی: هەی من فیل و فەنگەنۆز بەردایی تە.)

«من جانێ خوە ڤێسهاندی بوو. رابووم، کەتم نێڤ پێلێن لەهیێ. ژ نشکێ ڤە، ژ کۆلانەکێ، چەند سەرییێن ب کوم و دەستمال ل من دەر بوون.
— نە لۆ!... هێ زوو یە... ما چمان... دەڤ ژێ بەردە... هەسۆ دگۆت... نا هەرێ... گوهـ مەدە....

قەت نەدهات بیرا وان کۆ ئەز ژی ب زمانێ وان دزانم، کۆ ئەز ژی یەک ژ وانم.»

بەدرـ خان، جەلادەت ئالی(١٩٣٢)، «شیرانیا زمانێ کوردمانجی»، هاوار، هژم: ٨

ل شنگالێ و بەر نیڤرۆیێ ڤە، کوردێن ئێزدی روودنن. ژ بەر ترکان ڤە ئێزدی ژ (......) رە دپارێزن و ژ لەورا کرین و فرۆتنا وان رە دەستوور هەیە.

ئازیزان، هەرەکۆل(١٩٣٤)، «کورد و کوردستان: ب چاڤێ بیانیان»، هاوار، هژم: ٢٤

دڤێت مرۆڤ وەکی کۆ هەرەکۆل ئازیزانی ل ژۆرێ کریە د شوونا بێژەیەکا نەنڤیساندی دە همبە هەژمارا تیپێن بێژەیێ نقتەیان و کەڤانەکێ نەنڤیسە. هەرەکۆل ئازیزانی شوونا بێژەیا «*Şeytan*»ـ ی شەش نقتە نڤیساندنە. هەگەر مرۆڤ وەکی وی بکە دڤێت مرۆڤ شوونا بێژەیەکا وەکی «*Xwenuhkirin*»ـ ێ ژی یازدەه نقتەیان بنڤیسە؛ ئەڤ ژی نە ریەکا باشە. ژ لەورا چێترە کۆ مرۆڤ تەنێ سێ نقتەیان داینە جهێ وان بێژە و کۆمەکێن نەنڤیساندی. ژ بۆ سێ نقتەیێن د نیشانکرنا کورتکرنەکا د ژێگرتنەکێ دە ل «ژێگرتن و ڤەگوهۆستنێ» ، بەندا ١٥ـ ێ، بنێرە.

شانەک

هەر سێ نقتەیێن ل پەی ئێک دڤێت نەیێن پارچە کرن و نەکەڤن دو رێزان و دڤێت ئەو رێزەکا نوو ژی نەدن دەست پێ کرن. و دڤێت مرۆڤ ڤالاهیێ نەئێخە نێڤبەرا هەر سێ نقتەیێن ل پەی ئێک. ژ خوە *سێ نقتە*، ئانگۆ *ئەلیپس*، وەکی نیشاندەکەکا سەربخوە د فۆنتان دە هەیە.

مرۆڤ دکارە *سێ نقتەیێ* داینە جهێ ناڤێ کۆ هەمی تیپێن وی نە هاتین نڤیساندن.

C... A... (یانی: *Celadet Alî*)

؟ نقتەپرس

د پاشیا کۆمەکان دە

١٢٥) مرۆڤ نقتەپرسێ ژ بۆ داوی لێ ئانینا کۆمەکا پرسێ ب کار تینە. هەگەر پشتی نقتەپرسێ بێژەیەکا نوو بێت، دڤێت ل پشت نقتەپرسێ ڤالاهیەک هەبە. ت جاران گەلەک نقتەپرسان دانەینە پشت ئێک.

ما عەسکەر دێ جارەکا دی ب سەر شەرنەخێ دە بگرن؟
ما تو ل کوو بوویی، ژ بەر مە ت پێژنی ژ تە نە بهیست؟
یانی مرۆڤ دکارە خانیی نوو ڤە بکە؟
پرس ئەڤە: ما ئنصاف ئەڤە؟
ما ئەو فێم دکن کا مانەیا وەکێکیێ چ یە؟
— ئەو ل کوو مر؟ رەشادی پرسی.
— لێ ئەزێ بچم، وێ گۆت، ئەم چەند بانقەنۆتان پێ بدن؟

تەنێ پرسێن دیرەک ب نقتەپرسێ خەلاس دبن.

کێ بنگەهێن رێزمانا کوردی دانی؟
ئەز ژ خوە دپرسم کا کێ بنگەهێن رێزمانا کوردی دانی.

کۆمەکێن کۆ بێژەیا پرسێ (*ما، ما قەی، گەلۆ، کەنگێ و هتد*) تێ دە نەبن لێ ب

مەبەستا پرسێ هاتبن نڤیساندن گەرەک ب نقتەپرسێ خەلاس ببن.

— تو ساعەت 10.25ـ ێ چوویی مالێ؟
— ئەرێ، زووتر نەگهام.
— تو دێ سبەهی زووتر بچی؟
— ئەز نزانم، هەتا سبەهی ژی خودێ کەریمە.

پشتی بێژەیەکا بتەنێ

١٢٦) هەگەر مرۆڤ ژ تشتەکێ نە ئەمین بە یان ژی گومانێ ژێ بکە، مرۆڤ دکارە نقتەپرسێ داینە پشت بێژەیەکا بتەنێ د کۆمەکەکێ دە. و هنگێ مرۆڤ نیشاندەکێ دئێخە نێڤ کەڤانەکان دە.

ئەحمەدێ خانی نڤیساندنا «مەم و زینێ» سالا ١٩٦٥ـ ێ(؟) خلاس کر.
مەلا شەریف ب مێرانیا(؟) خوە تێت ناس کرن.

! نقتەبانگ

١٢٧) مرۆڤ نقتەبانگێ ژ بۆ بداوی ئانینا بانەشان، هشیاری، هێڤی، خیتاب، سلام و پێن وەکی وان ب کار تینە. هەگەر پشتی نقتەبانگێ بێژەیەکا نوو بێت، دڤێت ل پشت نقتەبانگێ ڤالاهیەک هەبە. گەلەک نقتەبانگ دانەینە پشت ئێک.

ئاخ!
ئەم بەری ساعەت شەشێ سحارێ گهان کاروانی!
تە دیت حەمالێ مە مووسایی چاوا بار هلگرت!
چ تەسەدف!
د سەر خەتا تێلا تخووبی رە دەرباس نەبە!
ـ لەزێ بکە! وی بانگ کر.
ئەڤینێ ب دەنگەکێ بلند قێرەک دا: بەلایا خوە ژ من ڤەکە!
هۆ کۆچەرا من!
گەلی گوهدارێن هێژا!
پیرەکا من یا سپەهی و دەلال!

شانەک

د نامەیان دە پشتی بێژەیا پێشیێ یا سلامێ جارنان مرۆڤ دکارە بهنۆکێ د شوونا نقتەبانگێ دە ب کار بینە. و هنگێ دڤێت بێژەیا پشتی بهنۆکێ ب هوورەکێ دەست پێ بکە.

زارۆنۆ!

ئەڤ بوونە دەھ پانزدەھ رۆژ وە تەركا مالا باڤێ خوە دا و هۆن چوونە بێرووتێ؛ نک مامێ خوە.

باوەر بکن ئێدی وەختە کۆ ئەم ل سەر ڤێ چوویینێ هنەک خەبەر بدن. بڤێ نەڤێ هۆن ژی هۆنێ بخوازن بزانن د پەی وە رە و بێی وە بەرگەهێ مالا باڤێ وە چاوان دخویە و د پەرگارا مالا وە دە چ هاتیە گوهەرتن و ئەڤ چاوان گوهێریە و ب ڤێ گوهارتنێ گەلۆ ئەم رازینە، ئان ئەم بێریا وەختێ بەرێ، وەختێ کۆ هۆن ل مال بوون، دکن.

باڤێ جەمشید(١٩٤٢)، «رەشبەلەک»، هاوار، هژم: ٤٤، رووپ: ٣

زارۆنۆ،

ئەڤ بوونە دەھ ڤانزدەھ رۆژ وە تەركا مالا باڤێ خوە دا و هۆن چوونە بێرووتێ؛ نک مامێ خوە.

باوەر بکن ئێدی وەختە کۆ ئەم ل سەر ڤێ چوویینێ هنەک خەبەر بدن.

باڤێ جەمشید(١٩٤٢)، «رەشبەلەک»، هاوار، هژم: ٤٤، رووپ: ٣

مرۆڤ نقتەبانگێ دانینە پشتی ...

١٢٨) نە پێویستە مرۆڤ نقتەبانگێ داینە هەگەر کۆ ل پەی هشیاریەکێ – د عەینی کۆمەکێ دە – کۆمەکەکا ئدعاکەر یان ژی شەرتکەر بێت. هنگێ کۆمەک شوونا نقتەبانگێ ب نقتەیێ خەلاس دبە.

ڤەکری بئاخڤە، یان دێ کەس ژ تە فێم نەکە.